

احیاء بیدایان‌ها و زمین‌های موات کشور جدیدی اسلام ایران (جلد اول)

محسن بلوکی

عضو انجمن مخترعین و نخبگان و کارآفرینان استان قزوین

سرشناسه	: بلوکی، محسن، ۱۳۵۰ -
عنوان قراردادی	: ایران. قوانین و احکام Iran. Laws, etc.
عنوان و نام پدیدآور	: احیاء بیابانها و زمینهای موات کشور جمهوری اسلامی ایران / محسن بلوکی، فاطمه طایفه.
مشخصات نشر	: تهران: انتشارات آموزش و ترویج کشاورزی، ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهری	: ۳ ج.: جدول، نمودار.
شابک	: 978-600-7744-84-0 ج. ۱ : 978-600-7744-85-7 ج. ۲ : 978-600-7744-86-4 ج. ۳ :
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
موضوع	: اراضی موات و بایر -- قوانین و مقررات -- ایران
موضوع	: Waste lands -- Law and legislation -- Iran
موضوع	: بیابانزدایی -- ایران
موضوع	: Desert reclamation -- Iran
موضوع	: ثبت
موضوع	: Recording and registration
موضوع	: کاربری زمین -- قوانین و مقررات -- ایران
موضوع	: Land use -- Law and legislation -- Iran
موضوع	: اصلاحات ارضی -- قوانین و مقررات -- ایران
موضوع	: Land reform -- Law and legislation -- Iran
شناسه افروده	: طایفه، فام، ۱۳۵۰ -
رده بندی کنگره	: ۱۳۷ / ۸۶ / ۳۰ / ۳۸۳۲
رده بندی دیویی	: ۳۳۵.۲۵
شماره کتابشناسی ملی	: ۵۳۳۹۸۲۷

نام کتاب: احیاء بیابانها و زمینهای موات کشور جمهوری اسلامی ایران (جلد اول)
تالیف: مهندس محسن بلوکی، فاطمه طایفه
ناشر: انتشارات آموزش و ترویج کشاورزی
سال و نوبت چاپ: ۱۳۹۸ - اول
شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۷۴۴-۸۴-۰
قیمت: ۳۶۰۰۰۰ ریال
شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه
روبروی دانشگاه تهران، بین خ ۱۲ فروردین و خ فخر رازی، پاساژ ظروفچی، طبقه سوم، واحد ۱۱
تلفن: ۶۶۹۶۳۱۲۶ تلفن همراه: ۰۹۱۲۷۳۷۰۶۳۱ دورنگار: ۶۶۴۰۳۴۵۲
www.eatk.ir email eatk_ir@yahoo.com
حق چاپ برای انتشارات آموزش و ترویج کشاورزی محفوظ است.

فهرست مطالب

۶	مقدمه
۷	فصل ۱
۷	مجموعه مقررات و قوانین
۷	۱- مقررات ثبتی حاکم بر اراضی عمومی - اراضی موات
۲۱	۲- قانون نحوه احیاء زمین در اراضی مصوب ۱۳۵۹ شورای انقلاب
۲۲	۳- قانون اراضی شهری مصوب ۱۳۶۰/۱۱/۳۷
۲۶	۴- دستورالعمل ضوابط واگذاری اراضی ملی دولتی برای طرحهای کشاورزی و تولیدی و طرحهای غیر کشاورزی
۲۶	۵- دستورالعمل اجرایی ماده ۳ قانون حفاظت و بهره‌برداری و قانون الحاق یک تبصره به ماده ۲ قانون آخرین ویرایش مورخ ۹۰/۶/۴
۵۳	۶- قانون لغو مالکیت اراضی موات شهری و کیفیت عمران آن مصوب ۱۳۵۸/۴/۵ شورای انقلاب
۵۴	۷- قانون اراضی شهری مصوب ۱۳۶۶/۱۲/۲۷
۵۷	۸- آیین‌نامه اجرایی قانون مرجع تشخیص اراضی موات و اراضی اسناد آن ۱۳۶۶/۷/۸ - ۵۸۵۷۲۷۴۴
۶۲	فصل ۲:
۶۲	شناخت بیابان و بیابان زایی در پهنه ایران و جهان
۶۲	۱- تعاریف
۶۴	۲- اراضی موات
۶۷	۳- بیابان و بیابان زایی
۷۴	۴- بیابان زایی
۷۹	۵- اقدامات بین‌المللی
۸۰	۶- چگونگی گسترش بیابان
۸۱	۷- سابقه‌ی تاریخی بیابان زایی
۸۱	۸- بیابان زایی در قرن گذشته
۸۲	۹- وضعیت فعلی بیابان زایی در جهان
۸۸	۱۰- عوامل بیابان زایی

۸۹	موقعیت جغرافیایی قرار گیری بیابانها بر روی کره زمین
۹۳	تابش نور خورشید و شدت تاثیر آن
۹۶	گرم شدن زمین و خشک سالی‌های پی در پی
۱۱۲	تاثیر کره ماه
۱۱۲	فشار اتمسفری و تاثیرات آن
۱۱۲	فشار زیاد جنب حاره‌ای
۱۱۴	جریان‌های سرد ساحلی
۱۱۴	تبخیر شدید آب، کاهش رطوبت هوا و کاهش بارش نزولات آسمانی
۱۲۹	دوری از منابع راه‌بستی و وجود کوهستان
۱۳۰	فرافرونی و سست و زلزله و استمرار آن
۱۳۰	التینو و تیرات آن بر محیط زیست
۱۳۳	رانش زمین و زلزله و فورانی آتشفشانی
۱۴۵	جاری شدن سیلاب‌ها و رساندن آبی
۱۴۸	تغییرات دمایی نابهنگام و سوزن گل، ذرو میوه گیاهان
۱۵۰	بافت خاک و نوع خاک منصف
۱۷۷	جریان رودخانه‌های شور در سطح زمین
۱۷۹	آب و شور شدن آن و سفره‌های زیر زمین
۱۸۵	۱۱- عوامل انسانی بیابان زایی
۱۸۵	افزایش جمعیت
۱۸۶	افزایش سطح زیر کشت
۱۸۷	افزایش برداشت از منابع آب‌های سطحی و زیر زمینی
۱۸۷	عدم استفاده از گرده افشانی زنبور عسل و توسعه زنبورداری
۱۹۵	افزایش سیلاب‌ها به دلیل از بین رفتن وعدم احیاء پوشش مراتع
۱۹۵	ساخت و ساز و فرسایش خاک‌های زمین‌های مرغوب و قابل کشت
۱۹۶	رها سازی روستاها و کوچ به شهرها
۱۹۷	چرای بیش از حد از مراتع
۱۹۷	تخریب جنگل‌ها و تبدیل آنها به مزارع و ویلا سازی
۱۹۷	برداشت از جنگل‌ها و عدم احیاء آنها
۱۹۸	استفاده از پوشش‌های مختلف گیاهی جهت تامین سوخت و انرژی
۱۹۸	فقر و تنگ دستی روستائیان و نبود امکانات رفاهی
	عدم مدیریت درست و صحیح در احیاء مراتع و بیابانهایی که به دلیل کوتاهی مسئولان مربوطه بوجود آمده است.
۲۰۱	
۲۰۲	آلودگی آب‌های زیر زمینی توسط فاضلاب کارخانجات، شهرها، روستاها، انواع کود و سموم و زباله‌های
۲۰۳	شیوه‌های نامناسب آبیاری

۲۰۴		آیش‌های بلند مدت اراضی زراعی آبی و دیم و در نتیجه فرسایش آنها
۲۰۴		شخم زدن در جهت شیب زمین
۲۰۴		عدم تعادل بین تعداد دام و سطح مراتع
۲۰۵		برداشت غیر اصولی از معادن سطحی و زیر سطحی و رها سازی پس از پایان ذخایر آنها
۲۰۶		عدم گسترش فرهنگ محافظت از منابع طبیعی و محیط زیست
۲۰۷		بروز جنگ‌ها و درگیری‌های داخلی و خارجی
۲۰۷		آتش سوزی‌های عمدی و غیر عمدی مراتع و جنگلها
۲۰۸		احداث سدها

مقدمه

بیش از ۵۰ سال است که بیابان زایی در مناطق خشک جهان، گاهی تند و گاهی به کندی ادامه داشته و سوای اثرات سوء مستقیم، معضلات ناگفته‌ای را نیز سبب شده با این حال تخریب منابع طبیعی همچنان ادامه دارد. بنابر می‌رسد که تا این اواخر درسی از گذشته گرفته نشده است. بخشی از این امر ناشی از ناشناخته بودن زیای در مراحل اولیه آن و نیز مشکل محلی پنداشتن آن بوده، که تفکر می‌شده که فقط جمعیت کوچک متاثر می‌نماید.

بخشی دیگر به دلیل آن بوده که مواسسات بین‌المللی دست نخورده برای فعالیت‌های مجدد وجود داشت. بدیهی است تا زمانی که بتوان عاج مشکل تخریب زمین را با دست اندازی به اراضی جدید به تأخیر انداخت حفاظت از منابع خاک جاذبه‌ای نخواهد داشت. تخریب منابع طبیعی و محیط زیست تا قرن بیستم ادامه داشت. در این هنگام، گسترش آلودگی سطح اراضی زراعی به پایان رسیده و سرانجام دولت‌ها و مردم دریافتند که تخریب بی‌مبالا و مداوم منابع طبیعی، آینده‌ی آنها را با تهدید مواجه ساخته است و همه جهانیان باید در یک اقدام جهانی به حل این مشکل جهانی پرداخته تا زنده به مانند.